

Atatürkün Vasiyeti Vasiyetleri

– Sami Biber · 10 Kasım 2016

Bu gün 10 Kasım.

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu büyük önder Atatürk'ün ebedi hayata göç edişinin yetmiş sekizinci yıl dönümü. Ruhu şâd, mekanı cennet olsun.

Bu gün için eminim pek çok arkadaşım bir şeyler yazmıştır/ yazacaktır. Ben ise çok farklı bir şey yaparak Atatürk'ün vasiyeti üzerinde durmaya çalışacağım.

Atatürk'ün vasiyeti bilindiği gibi şimdiki Cumhurbaşkanlığı Külliyesinin yapımı ile ilgili olarak gündeme getirildi.

Atatürk Orman Çiftliğinin bir kısım arazisinin külliye arazisi içine alınması sebebiyle Ankara Mimarlar ve Mühendisler Odası, Atatürk'ün vasiyetine ihanet edildiği gerekçesiyle dava açtı. Onların iddialarına göre Atatürk'ün vasiyetinde Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili maddeler de vardı, dolayısıyla da bu araziye dokunulamazdı.

İşin garip tarafı Atatürk'ün bir vasiyeti olduğu hep söylenen bir husus olmakla birlikte genelde gizli bir vasiyeti olduğu rivayetleri ortada dolanıyor, bu vasiyetin de aslında Kenan Evren döneminde açılması gerektiği halde açılmadığı iddia ediliyordu.

Atatürk'ün bu gizli vasiyetinde rahmetli Aytunç Altundal'ın iddiasına göre Atatürk'ün , Türkiye'nin geleceği ile ilgili siyasi düşünceleri ve notları vardı. En önemli düşüncesi ise halifeliği bir gün (yeri ve zamanı geldiğinde) geri getirmektir. Hatta 1958 yılında Adnan Menderes işte bu sebeple " Biz istersek halifeliği geri getiririz" demişti.

Bu gizli vasiyet yine iddiaya göre Atatürk 'ün ölümünden elli yıl sonra açılacaktı. Yani 1988 yılında. Ancak 1988 yılında Kenan Evren bu vasiyetin açılmasına bir yirmi beş sene daha yasak getirdi. Yani bu gizli vasiyetin açılması 2013 yılına kaldı.

Atatürk'ün bu gizli vasiyetinin açılması bir kez daha yasaklanınca Aytunç Altundal Kenan Evren'e soruyor bu gizli vasiyeti. Ondan aldığı cevap ise oldukça ilginç. Kenan Evren diyor ki: " Bu gizli vasiyet dediğiniz şey dört yüz sayfalık notlardan ibarettir. Bu notlar ise aslında Atatürk'ün aşık olduğu bir Fransız gazeteci bayana yazdığı mektuplardır."

Velhasılıkelam gizli vasiyet , Kenan Evren tarafından basit aşk mektuplarına dönüşüyor. Ama

2013 yılı gelip çatıyor, üzerinden bir üç sene daha geçiyor ve bu gün 10 Kasım 2016 ve Cumhurbaşkanlığında olan bu gizli vasiyet hâla açılmış değil.

Evet elimizde, daha doğrusu Cumhurbaşkanımızın elinde Atatürk'ün bir gizli vasiyeti var. Bu vasiyet 2013 yılında açılması gerekirken açılmamış. Demek ki içinde her ne var ise bunu açmaya ne Kenan Evren'in, Ne Turgut Özal'ın, ne Süleyman Demirel'in, ne Ahmet Necdet Sezer'in, Ne Abdullah Gül'ün ne de Recep Tayyip Erdoğan'ın gücü yetmemiş ya da bir şeylerden korkmuşlar, çekinmişler. Yani " Gizli vasiyet yok " diyemiyoruz çünkü olmasa Kenan Evren " Gizli bir vasiyet filan yok" derdi.

Neyse...

Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan 2023 gibi bir hedef ortaya koyduğundan beri de kimse artık bu gizli vasiyeti merak etmiyor.

Peki bu gizli ve siyasi vasiyeti dışında bir vasiyeti yok mu Atatürk'ün? Öyle ya, yazımızın başında belirttiğimiz üzere Ankara Mimarlar ve Mühendisler Odası Atatürk'ün vasiyetinden bahsettiğine göre bir de şahsi vasiyeti olmalı Atatürk'ün öyle değil mi? Yani kendi ölümünden sonra yakınlarına ne bıraktı, şahsi malı mülkünü kimlere vasiyet etti?

Atatürk'ün elbette şahsi bir vasiyeti de vardır ama işin acayip tarafı bu vasiyet 1989 yılına kadar ortalıkta yoktur. Yani vasiyetin varlığı bilinir ama kendisi ortalıkta yoktur.

1989 yılında Adalet bakanlığı arşivleri temizlenirken bu el yazması vasiyet bulunmuş.

1989 yılının Adalet Bakanı Oltan Sungurlu bu konuyla ilgili olarak Anadolu Ajansına şunları söylüyor:

"Senesini hatırlamıyorum ama Adalet Bakanlığı arşivlerini temizlerken Atatürk'ün el yazısı vasiyetnamesi çıktı. Biz de bunun kaybolmaması için televizyon huzurunda Başbakanlık Arşivler Genel Müdürlüğü'ne teslim ettik. Hatırladığım kadarıyla vasiyetnamede Atatürk Orman Çiftliği ile ilgili bir şey yoktu. İş Bankası'ndaki hissesinden İsmet İnönü'nün çocuklarına 500 lira civarı eğitim parası verilmesine dair vasiyetti."

Oltan Sungurlu'nun hatırlayamadığı tarih ise 17 Mart 1989 dur. Bu tarihte bahsi geçen vasiyet Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğüne intikal ettirilmiştir.

Atatürk'ün bizzat kendi el yazısı ile ölümünden çok kısa süre önce 5 Eylül 1938 de kaleme aldığı bu vasiyet aynı zamanda noter tarafından resmîyet kazandırılmış bir vasiyettir.

Şimdi önce o noter belgesinde yazılı olanları yazıyorum.

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ

ZABIT VARAKASI

Y. NO. 7061 C. NO. 1

ZABIT VARAKASI

Bin dokuz yüz otuz sekiz yılı Eylül ayının altıncı Salı günü (6 Eylül 1938) ben aşağıda imza ve mühürünü koyan ve basan ve Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarının verdiği salahiyetleri haiz olarak Galata'da Tünel yanında Billur Sokağı'nda Taptaş Hanın altındaki dairemde iş gören Beyoğlu Altıncı Noteri İsmail Kunter, vazife başında iş görmekte iken vaki olan davet üzerine Dolmabahçe Sarayı'na gittim.

İstanbul Mebusu Dr. Profesör Neşet Ömer İRDELP ve Riyaseti Cumhur Umum Katibi Hasan Rıza SOYAK'ın delaletleriyle Türkiye Cumhur Reisi ATATÜRK'ün huzurlarına çıkarıldım. Davet sebebini kendilerinden istizan ve istifam eylediğimde: 'Kendi elimle yazıp zarf içine koyduğum vasiyetnameyi size tevdi ediyorum. Bu vasiyetnamemin muhafazasını ve kanun hükümlerinin yerine getirilmesini isterim' buyurdular.

Bana kapalı olarak verilen bu zarfı alırken mumaileyhim ve Neşet Ömer İRDELP ve Hasan Rıza SOYAK hazır bulunuyorlardı. Zarfı muhafaza için aldım ve bu Zabıt Varakası'nı tanzim ederek vasiyetnameyi tevdi eden Ulu Önderimiz ATATÜRK ve hazır bulunanlara imza ettirdim ve ben de altını mühürleyerek imza ettim.

6 Eylül 1938 günü saat: 13.30

Neşet Ömer İRDELP, H. R. SOYAK, İ. KUNTER, K. ATATÜRK

Yani 5 Eylül 1938 tarihinde Atatürk tarafından yazılan vasiyeti ertesi gün 6 Eylül 1938 tarihinde noter tasdikli resmi bir belge haline gelir ve bir zarfa konularak notere teslim edilir.

Peki o vasiyetin ilk kez açılması ne zaman ve nasıl oldu?

ATATÜRK'ün vasiyetnamesi, Ankara Üçüncü Sulh Hukuk Hâkimliğinde, vefatından 18 gün sonra, 28 Kasım 1938 Pazartesi günü açılmıştır. Mahkemeye önce Adalet Bakanı Hilmi URAN ile İçişleri Bakanı ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreteri Doktor Refik SAYDAM gelmiştir. ATATÜRK'ün kız kardeşi Makbule BOYSAN(1935 yılında Mecdi Boysan ile evlendiğinden soyadı artık Atadan değil Boysan'dır.) kısa bir süre sonra, Dışişleri Bakanı Şükrü SARAÇOĞLU'nun kolunda mahkeme salonuna girmiştir. Vasiyetnamenin açılışında, Ankara Cumhuriyet Savcı Yardımcısı, bazı milletvekilleri, yargıç ve avukatlar da hazır bulunmuştur.

Ankara Üçüncü Sulh Hukuk Hâkimi Osman SELÇUK cübbesini giymiş ve oturumu açmıştır. Hâkim,

ATATÜRK'ün kız kardeşi Makbule BOYSAN'a bazı sorular yönelmiştir: “-İsminiz?

-Makbule.

-Babanızın adı?

-Ali Rıza.

-Nerede oturuyorsunuz/

-Çankaya'da, kendi köşkümde.”

Hâkim, sorgusunu bitirince, üstü çeşitli mühürleri ve ATATÜRK'ün imzasını taşıyan bir zarfı, durumunu tutanağa geçirip açmıştır. Zarfın içinden Beyoğlu Altıncı Noterinin tuttuğu “Zabıt Varakası çıkmıştır. Tutanağın altında ATATÜRK'ün, Altıncı Noter İsmail KUNTER'in, Hasan Rıza SOYAK'ın ve Prof. Dr. Neşet Ömer İRDELP'in imzaları bulunmaktaydı. Hâkim Osman SELÇUK, açıkça okunan bu tutanağı mahkeme dosyasına geçirtmiştir.

Hâkim Osman SELÇUK, ikinci zarfın durumunu, üzerindeki mühürlerle imzaların aynen saklanmış olduğunu belirtmiş ve sonra zarfı açmıştır. Zarfın içinden ATATÜRK'ün vasiyetnamesi çıkmıştır. ATATÜRK'ün vasiyetnamesi, el yazısıyla bir yaprağın bir yüzüne yazılmıştı. Hâkim, ATATÜRK'ün vasiyetnamesini açıkça okutmuş ve tutanağa geçirtmiştir.

Gelelim şimdi o bir sayfalık beyaz kağıda yazılı vasiyete... O vasiyette neler yazıyordu:

Vasiyette yazılanlar aynen şunlardı:

“ Dolmabahçe 05 - IX - 1938

Pazartesi

Malik olduğum bütün nukut ve hisse senetleri ile Çankaya'daki menkul ve gayrimenkul emvalimi C. H. Partisine atideki şartlarla terk ve vasiyet ediyorum:

1. Nukut ve hisse senetleri, şimdiki gibi, İş Bankası tarafından nemalandırılacaktır.
 2. Her seneki nemadan, bana nispetleri şerefi mahfuz kaldıkça, yaşadıkları müddetçe, Makbule'ye ayda bin, Afet'e sekiz yüz, Sabiha GÖKÇEN'e altı yüz, Ülkü'ye iki yüz lira ve Rukiye ile Nebile'ye şimdiki yüzer lira verilecektir.
 3. S. GÖKÇEN'e bir ev de alınabilecek ayrıca para verilecektir.
 4. Makbule'nin yaşadığı müddetçe Çankaya'da oturduğu ev de emrinde kalacaktır.
 5. İsmet İNÖNÜ'nün çocuklarına yüksek tahsillerini ikmal için muhtaç olacakları yardım yapılacaktır.
 6. Her sene nemadan mütebaki miktar yarı yarıya, Türk Tarih ve Dil Kurumlarına tahsis edilecektir.
- K. ATATÜRK”

Evet..: Atatürk'ün gizli ya da açık vasiyeti/ vasiyetleri hakkında benim bildiklerim ve bulabildiklerim bunlar. Daha başka bilgi ve belgeye sahip arkadaşım varsa paylaşmaktan mutluluk duyacağımı bildirirken ölümünün yetmiş sekizinci yılında bir kez daha sevgi, saygı, minnet ve rahmetle anıyorum aziz Atatürk'ü.